Voorzitter,

De Kadernota is in opzet een prettig en doelgericht document. De verbinding tussen landelijke ontwikkelingen, beleidsvoornemens en financiële consequenties is logisch opgebouwd.

Inhoudelijke complimenten zijn er zeker ook:

- De collectieve energievoorziening aan de Dalweg is een mooi voorbeeld van meebewegen met de realiteit. Complimenten aan het projectteam
- De Erfgoedwet was jarenlang een ondergeschoven kindje in het Soester beleid. Goed dat dit nu aandacht krijgt.
- 70 miljoen voor schoolgebouwen! Als ervaringsdeskundige kan ik het belang van een gezond en modern schoolgebouw van harte onderschrijven.

Maar voordat wij bij de opbouw en inhoud van dit stuk zijn, moeten wij eerst langs de inleiding. En die leest als een pr campagne van deze coalitie. En het heeft ons oprecht gestoord, anders zouden wij het hier niet benoemen. Een kadernota hoort de bal op de stip te leggen voor de toekomst, niet een lijstje discutabele successen af te vinken. En als je het dan doet, breng dan balans, nuance en zelfreflectie aan.

Zo wordt bijvoorbeeld geclaimd dat er op het thema bouwen veel bereikt is. Maar laat het helder zijn: het lijstje bouwprojecten dat u vorige week aanhaalde, leverde welgeteld 125 woningen op in 4 jaar. Het streven was 150 tot 200 per jaar. Projecten als Dalweg en Orlando zijn al veel eerder ingezet en kunnen niet op het conto van deze coalitie worden bijgeschreven.

Het is op zijn minst ironisch te noemen dat het college woorden als vertrouwen, transparantie en respect voor elkaars rol noemt in dezelfde inleiding als trots over cultureel centrum De Basis. Die woorden verhouden zich slecht tot de gang van zaken richting de raad. Pas na de wisseling van wethouder werd bestuurlijke verantwoordelijkheid genomen.

Het college wijst in haar inleiding opnieuw op de gezonde financiële huishouding. En ja – er is keurig op de winkel gepast. Maar dat is geen visie. Want wat heeft ons geen geld uitgeven gekost? Welke kansen zijn blijven liggen? Dat lezen wij niet. En hoe voorkomen we dat we blijven eindigen met forse overschotten?

D66 overwoog een motie om structureel meer middelen aan de voorkant te reserveren. Bijvoorbeeld door een positief risico op te nemen, zoals niet-uitgevoerde projecten (+2 miljoen). Maar we wachten eerst de uitkomsten af van het landelijke VNG-onderzoek naar onderbesteding, waar ook onze Rekenkamer aan meedoet. Bij de begroting komen we hier mogelijk op terug.

Er zijn ook zaken die wij gek genoeg helemaal niet teruglezen in uw inleiding en niet in de kadernota. Zo stond in uw coalitieakkoord duidelijk dat u ging ‘bouwen aan vertrouwen’. De basis moest op orde. Daarvoor zijn miljoenen vrijgemaakt.

Gisteren ontvingen wij de verlate en strategisch geplande update. Maar over een evaluatie in 2026 lezen we niets in de kadernota. Is nu niet juist dit onderwerp een grondige evaluatie waardig? Deze 4 A4-tjes zijn matig qua inhoud en gewoon een beetje ‘wij van wc eend adviseren wc eend’ Iets meer objectiviteit en verantwoording is wenselijk.

D66 overweegt daarom een motie om die evaluatie alsnog op te nemen in de kadernota. Een evaluatie die niet zozeer bekijkt of alle vakjes kunnen worden afgevinkt, maar of de onderliggende doelen daadwerkelijk zijn behaald.

U zou dan ook in gesprek gaan met inwoners. De participatievisie was daarvoor een instrument. Er is €60.000 voor uitgetrokken, maar wij hebben nog niets gezien. Wanneer komt deze visie? En wat is de status van de uitgestelde wijkgesprekken? Laten wij afspreken dat wij deze zaken eerst op orde brengen voordat wij geld voor strategische communicatie uittrekken. D66 onderschrijft het belang van goede communicatie. Maar laten we eerst luisteren, voordat wij meer zenden.

En dan het informatiebeleid. In 2022 nam u zich voor dat op orde te brengen. Uiteindelijk moest de Rekenkamer er in 2025 aan te pas

komen om de chaos boven tafel te krijgen. Uw eerste reflex? Extra geld vragen. Maar er ligt nu een aangenomen motie. Dus eerst een plan, dan het geld.

Voorzitter, ook over het sociaal domein hebben wij zorgen. De stelpost van €300.000 vinden wij willekeurig. De nota presenteert een reeks aannames, die vervolgens keurig worden afgerekend in euro's – maar de onderbouwing ontbreekt. Neem de integrale toegang: één loket, snellere signalering, preventie, kostenbesparing. Maar dat hangt af van veel factoren. Zoals de betrokkenheid van GGZ, de expertise van de sociale teams, MetMaya waar de ene verbeteropdracht volgt op de andere. Kortom, was de werkelijkheid maar zo maakbaar als u beschrijft.

Daarom onze telkens terugkerende vraag: wat is het concrete plan voor de sociale teams in relatie tot de toenemende kosten voor MetMaya? Hoe bepaalt u het kantelpunt waarop niet alleen daadwerkelijk bespaard zal worden, maar mensen ook écht sneller en beter geholpen zijn?

Voorzitter, deze kadernota staat aan het einde van een periode. Als 2026 drie maanden oud is, is het aan een nieuw college en een nieuwe raad. D66 blijft zich inzetten voor de thema's die we de afgelopen jaren consequent hebben benoemd. In al die bijdragen stond één doel centraal: betrouwbaar bestuur voor een betrokken samenleving.

Want wij geloven in het touwtje uit de brievenbus van Jan Terlouw. Dat mensen willen bijdragen aan hun buurt, hun dorp, hun gemeenschap. Dat komt er soms onhandig uit, met emoties of scherpe woorden. Maar wij, de raad, het college en de organisatie dan zo onfeilbaar?

Wat in Soest te vaak mis ging, was niet de timing of vorm van participatie. Wat ontbrak, was oprechte nieuwsgierigheid naar de ideeën, bezwaren en bijdragen van inwoners. De kracht van de gemeenschap werd niet benut.

Wij zijn liberalen, dat is evident. Maar wel liberalen met meer vertrouwen in de gemeenschap dan in de markt. Meer geloof in het Soester Cement dan in adviesbureaus. Wij blijven dat geloof de komende jaren met verve uitdragen!

Dank u wel.